

Kemény Manó cégnél

kaphatók: használt hengerek, siksziták, tarárok, triók, rók, felbonítógépek, felvonók, valamint az összes malomfelszerelési cikkek, ú. m. bevederek, sorlegek, fogaskerekek, sodronyszövetek, lámpabél, file, csi, szitacsokó-anyag, lekvárosító stb. Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2536/1

Motorokat

fa-, csutka-, barnaszénüzemre 10-150 HP teljesítményű szállítunk. Gyári javításokat, hengerfűrészeket, csiszolókat, dugattyúkat, gyűrűket, hengerfejeket, löngyelveket előnyös árban készítenk. Átalakításokat minden üzemre vállalunk. Csereüzleteket kötünk: Kurucz Testvérek gépipari vállalat, Budapest (VI., Angyalöldi-út 6. szám.) 2038

Malomszerelést

tervezést, diagram-készítést önállóan vállalok. Műhelyemben átalakítok, készítek és eladok sikszitákat, darágépeket, felvonókat, darálóköveket igen kedvező árban, újabban is. Szabó Imre szerelő főmólár, Budapest, Vilmos császár-út 76. III. emelet 5. 2330

10 légkörnyomású

30-40 m² tűzfelületű gőzfejlesztő kazánt jó állapotban veszünk. Kollár Ferenc és Társa, Budapest, IX., Soroksári-út 121-123.

Barnaszéngenerátorok

forróvízzel, kátrány kiválasztó, kalapácsos őrlőgépek, villanykezelés, felszerelés, munkák, hengerészölés, delezés, löngyelkegészítés, javítás, szabályozás, hidraulikus emelőhajtókészítés. Osván mérnök. Békéscsaba 6515

Gőzerőre

is állított vízmalom nagy forgalommal és jövedelemmel feladásban sűrűn eladó. Ruyai, Siklósbodony. 5521

Traktor- autó- motorhengercsiszoló

gőzmozdonyok, HÁKEZELI dugattyúárók gyártása. Dugattyúk, dugattyúcsapok, szelepek, hengerfejek, hengerhüvelyek az összes használatos traktormárkákhoz. Gőz- géphengerek fűrészei, Cséplőgépekhez szalma- és törekrázó tengelyek. Motorfőtengelyek. Duhos Pál gépműhely, Budapest (VI., Tere-u. 33.) 2034

Görényeket

szelídítve, patkányirtáshoz keresek. Barkács Gyula főmólár, Kassa, Széchenyiliget 3. 8263

Eladó

Hedrehely községben négyjártú motor- és vízmalom, azonnal átvehető. Bővebbet: Szliczky Jánosnál, Hedrehely. 5538

Eladó

egy jéggyári berendezés garánciát, üzembiztonságot, teljes felszereléssel, meghajtómórral és szilázattal. Bővebbet: Molnár Andrásnál, Újfehértó. 5566

Vennék

esetleg bérelnék darálómalmot, cím a kiadóban. 8275

Eladó

komplett autójavító-műhely berendezés, szerszámok, sok kéziszerszám. Üzemben megtekinthető. Szántó traktort cserébe beveszek. Frankó, Békéscsaba, Szent István-tér 20. 5563

29/60 és 29/100

faszék- és hengerek jó állapotban, jutányos áron kaphatók. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2530/2

CSIGATRIÓRT

ha jól akar

„SPIRAL“

védjegyűt vegyen.

Ürményi Károly

műszaki- és gépkereskedő BUDAPEST V., BATHORY-UTCA 7. SZ. BAROSS-TAG

Műörlő- és darálóköveket

30 év óta a legjobb minőségben készítek

Gabonahámzó bélelése

garanciával

KOSSÁNYI ISTVÁN

malomkőgyára, Budapest, V, Visegrádi-utca 53. Tel: 291-494

Kiadó

szívógázhajtású, 60 mázsás vammalom jó körzettel, Papp, Gombósfalva. 5045

Lisztkeverőgépek

különböző méretekben, új és használt állapotban raktárról azonnal szállíthatók. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-u. 21. 2630/b

Wörner

Reform golyócsapágya darálósztológépek, fekvő keféli és hegyezőgépek, szabadonlengő siksziták, lisztkeverőgépek a legjobb kivitelben készülnek. Jahn József, Malomberendezési Vállalat, Budapest, V., Wahrmann-utca 6-8. 2009

Eladó

20 jegyű Máv-gyártmányú szívógázlokomobil. Berger, Győr, Szent István-út 33. 8274

Golyócsapágyakat

malomgépekhez minden méretekben, gyári garanciával, javítunk. Új golyócsapágyakat, csapágyházakat legolcsóbban szállítunk: Solyomossy és Tsa, Budapest, VIII., Tavaszmező-utca 6. 469

Pikkelyserlegek

különböző méretekben, továbbá nagyméretű normál kivitelű serlegek kaphatók. Kemény Manó, Budapest, V., Akadémia-utca 21. 2530/3

Eladó

egy pár 250 mm hengervastagságú sima-őrli fogaskerek, 60 mm furattal, jó állapotban, 50 pengőért. Szalay Miklós, Gyöngyös, Egri-út 7/a. 8267

Eladó

8 HP Hatz Dieselmotor, álló, majdnem új, 6 m² keresztmetszű állókazán, szívógázmotorok 10-200 HP-ig, malomgépek, villanygépek, magasznyomású ventilátor 100 mm nyílással, autógyártmányú traktorok, 60 HP motorok és különböző más gépek. Vásárlásnál forduljanak Klemm gépkereskedőhöz, Újvidék, Országzászló-tér 6/1. 8253

Figyelem!

Gépvásárló! Aki nyugodtan akar aludni, traktort, szívógáz-, benzin- és nyersolajmotort - 2 lóerőtől kezdve - Diamanthez jöjjön venni, mert egyévi jótállást vállal és részleltetésre is ad. Budapest Váci-út 43. 2092

Eredeti

1 db Rapid 3 as számú Kühne gyártmányú daráló, 1 pár eredeti Pergi köleshántó malomkő, 01, 36 collos, 2 db eredeti Mág-gyártmányú, nagyteljesítményű triór, óránkénti teljesítmény egynként 12 mázsá, kaphatók: Karczag és Társa, Budapest, VI., Lázár-utca 13. 7456

Keresünk

mezvételre 150-200 kg teherbírási malmi teherfelvonó szánkót, komplett részekkel együtt. Cibakházi Mótormalom Rt., Cibakháza. 5567

Eladó

65/70 HP szívógázmotor, 110/120 HP félstabil kézi léglaprés, állványos villanyfűrészp 30 mm ig. Sternfeld Pál, Budapest, Hajós-utca 43. 5559

Malom

eladó öregség miatt, vām és kereskedelmi, kétemeletes, izenékjártú, barnaszénes motor. Pesthez 35 kilométer, eladás készpénz. Személyesen tárgyalok. Cím a kiadóban. 8277

Malom

nagyközségbe egyedi, búza- és rozsmalom, alkalmi vétel. Sternfeld Pál, Budapest, Hajós-utca 43. 5560

Keresek

8 HP kéthengeres Máv gőzgépet csepplővel. Tóth Kálmán, Jásztelek. 5565

Keresek

40 HP bármilyen gyártmányú, húsz évesnél nem idősebb Sigl-gőzgépet, kéthengeres, félstabil. Tóth Kálmán, Jásztelek. 5564

Keresek

megvételre 5-10-15 járatú vām- vagy kereskedelmi malmot. Részletes műszaki leírással kérek ajánlatot. Császár Ferenc, Budapest, Károly-körút 15. 5557

Keresek

30 lól 100 HP-ig szívógázmotorot vagy jobb, használt, félstabil gőzgépet és komplett malomberendezést, egyes malmi gépeket is. Részletes ajánlatot kér: Császár Ferenc, Budapest, Károly-körút 15. 5558

VÁLTSÁGKÖTELES VÁMÖRLÉSEK (vámcserek) KÖNYVE

Előírva a 160.000/1941. P. M. számú körrendelet III. fejezetében

Ára 2 pengő 50 fillér

Megrendelhető a MAGYAR MOLNÁROK LAPJA KIADÓHIVATALÁBAN BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-U. 14

Az összes előírt malmi könyvek régi áron!

ALKATRÉSZEK SZIJTÁRCSÁK

Ford és Fordsonhoz

LEGOLCSÓBBAN

WITTENBERGERNÉL

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 66. SZÁM

Órellenőrzőóra

és azok tartozékai; papírszalag vagy számlap, könyv, íésű kules, doboz, börtök állandóan raktáron. - ÓR- ÉS AUTÓÓRAK, valamint kilométerjelzők szakjavító műhelye

SCHVARCZ TESTVÉREK

aranyéremmel kitüntetett órásmesterek Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. Tel: 129-624 Vidéki rendeléseket, javításokat elfogadunk

Ismét kapható!

NÁDAS LÁSZLÓ Kazánfűtés

című könyv, IV. bővített kiadás. Korszerű. - Tömör. - 210 ábra. Ára fűzve 6.- P, díszkötésben 8.- P

Kapható a MAGYAR MOLNÁROK LAPJA kiadóhivatalában

MÁVAG barnaszéngenerátor

üzembiztos, robbanásmentes. Nagy megtakarítás a fa-, faszén-, Diesel- és gőzüzemmel szemben. Üzemban az ország minden részében.

MÁVAG

kőrforgó-, turbina- és dugattyús szivattyúk, duplex gőzszivattyúk, víz- és gőzarmatúrák, tolózárok, csapok. Ismertetés, mérnöki látogatás díjtalan

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK

KERESKEDELMI KÉPVISELETE R. T.

Budapest, VIII, Múzeum-krt 18. Tel: 133-394

Malomépítést és átszerelést

legelőnyösebben vállal Báling István molnármester ma.omépitő vállalat, Kiskőrös

MALOMIPARI JOGI UTMUTATÓ

Az ipartörvények malomipari vonatkozásai. Szociális törvények. A malmok pénzügyi ellenőrzése. Adóügyek. Gabonaértékesítés. Örteményárok. Olajmalmokra vonatkozó jogszabályok és egyéb malomipari kérdések gyűjteménye, magyarázatokkal.

Kapható a Magyar Molnárok Lapja kiadóhivatalában

Ára: fűzve 2.50 pengő, vászonkötésben 3.50 pengő

MÁRTA SZABADONLENGŐ SIKSZITA-HAJTÓMŰ

RÁSZERELHETŐ BARMELY KETSZEKRÉNYES SIKSZITARA

Ganz-gyártmányú faszék- és hengerek:

1 db 3/8-s számú 220-475 mm hengerekkel, dupla
4 db 33-s számú 290-800 mm hengerekkel, dupla
1 db 22-s számú 220-396 mm hengerekkel, dupla

Ganz vasszék- és hengerek:

2 db 220-650 mm hengerekkel, dupla
Prokop alacsony típusú vasszék- és hengerek:

1 db 300-600 mm hengerekkel, dupla
Siksziták szabadonlengő hajtóművel:

4 db Seck-gyártmányú, 22 db 900x1600 mm kerettel
3 db Amme-gyártmányú, 26 db 800x1600 mm kerettel
1 db Amme-gyártmányú, 26 db 920x1600 mm kerettel
2 db Amme-gyártmányú, 16 db 800x1500 mm kerettel
mind négyrésztűek.

1 db EMAG-gyártmányú, 32 db 900x1800 mm kerettel, 4-résztű
1 db EMAG-gyártmányú, 16 db 840x1400 mm kerettel, 2-résztű

Egyéb gépek:

Amme-tarár, rentábel, 0-s és 3-s, dupla és szimpla Reformok, szívó- és nyomóorszűrők és minden, a malomban előforduló gép, gyárilag javítva.

KREISLER MALOMBERENDEZŐ VÁLLALAT K. F. T.

Budapest, XIII., Főthi-út 34. (Váci-út mellett.) Telefon: 291-89.

szívógáz motor

Jó állapotban levő, kezeset használt 85 HP fatüzelésű Martos és Herz-féle 75 Kw Ganz generátorral és hozzátartozó alkatrészekkel eladó

Nincs többé szíjcsúszás!

Ha gyanta helyett pár csepp „BERTOLIN“

tapadó szíjkenőcsöt használ. 1 kg pótol 3-4 kg gyantát. Használható mindenféle szíjakra.

Ára 6.- pengő kg-ént.

Gyártja és forgalomba hozza BERTA KÁROLY szíjkenőcskészítő SZOLNOK, Attila-út 5. szám

Már 15. éve gyárt

generátorokat, fa-, csutka- és barnaszén-tüzelésre, szívógázmotorokhoz, Dieselmotorokhoz a 45 éve fennálló

Szilágyi és Diskant

modern gőzeke-, traktor- és autójavítóüzem Miskolc

lokomobil kazánrészeket

(tűzszekevény, állókazán, csőfal stb.) raktárról szállítani, vagy beépíteni, vagy ezekből

új kazánt nagyon mérsékelt árban szállítani.

ATKÁRI ISTVÁN KAZÁN- ÉS GÉPMŰHELYE

BUDAPEST, XIII., JÁSZ-UTCA 85/B. TELEFON: 499-348

A valódi svájci SZITASELYEM

Trade Mark

Garantált Quality or DUFOR & Comp

100 év óta legjobban bevált

A selyem méterenkint fenti védjeggyel van ellátva, mely védjegy garanciája a legnagyobb tartósságot, szítálóképességet és a nyílások egyenletességét.

Beszerezési források ügyében forduljon a következő címre:

SCHWEIZ. SEIDENGAFABRIK A. G. THAL (Schweiz)

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:
 EGY ÉVRE 10.— P. FÉLÉVRE 8.— P. NEGYEDÉVRE 4.— P
KÜLFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:
 EGY ÉVRE 20.— PENGÓ, FÉLÉVRE 10.— PENGÓ

Kis hirdetések ára: a kihirdetési rovartban előfizetők részére egy szó egyszeri közlése 10 fillér, vastag betűvel 20 fillér. A legkisebb hirdetés (10 szóig) egy pengő. **A hirdetési díjak előre fizetendők.**

FŐSZERKESZTŐ:
DR. KARÁCSON JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, V., KATONA JÓZSEF-UTCA 14. SZ., FÖLDSZ. 2.
 TELEFONSZÁM: 118-489
 Magyar királyi postatakarékpénztári csekszámla száma: 11.458

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON
 Aki a lapot az előfizetés lejártá előtt 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottan tekintetik, mint az előző megrendelése szövege.

Nagyhirdetések ára: egy hatodhásas (35 mm széles) milliméteres egyszeri beiktatása 20 fillér. Szövegoldalon (75 milliméter széles) 60 fillér. **A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget.**

A malmok eredményes gabonavásárlása

Október 31-ével a gabonavásárlások zöme lezárul, miután köztudomásúlag az ezen időpont után felajánlandó gabonáért a termelő már csak a hivatalosan megállapított árnál 10%-kal kevesebbre tarthat igényt. Feltehető tehát, hogy a megszabott időpontig mindenki, aki felesleggel rendelkezett, sietett gabonáját a Hombárnak, illetve bizományosainak felajánlani, nehogy érzékeny árvesztéséget szenvedjen és azonkívül eljárásnak tegye ki magát.

A gabona vásárlására feljogosított Hombár-főbizományos malmok eddig beérkezett jelentéseiből örömmel állapítjuk meg, hogy — amivel egyébként minden szakember már elejétől fogva tisztában volt — a malmok igen szép eredménnyel dolgoztak és a Hombár számára tekintélyes mennyiségű kenyérgabonát vásároltak fel. Többet, mint amennyire a Hombár a malmok részéről számított és többet, mint amennyit a mai viszonyok és a fennforgó körülmények alapján egyesek jövendöltek.

Sem bennünket, sem a hozzáértőket az eredmény nem lepi meg. Az a sok évtizedes összeköttetés, amely a legtöbb malmot környékének termelőivel, gazdaközönységével egybekapcsolja, az idén is meghozta gyümölcsét. A termelőközönység most is bizalommal kereste fel régi megszokott malmát, amelynek gabonafeleslegét évek hosszú során át el szokta adni, vagy legalább is vételre felajánlani és ahol a gazdának mindenkor a lehető legmagasabb árat fizették, becsületet lebonolyítással és minden lehető segítséggel egybekötvé. Kezdve a vételi előleget nyújtásától egészen a hosszú hónapokig tartó ingyenes tárolásig és tűzbiztosításig.

Pedig a malmok vásárlási tevékenységét igen megnövelte a Hombár fő- és albizományosok nagy serege. Ezek a termelőközönységet valósággal elhalmozták vételi ajánlataikkal és minden lehető elkövettek, hogy az eladók maguk számára nyerjék meg. Némely vidéken a versengés olyan méreteket öltött, hogy ez már a vásárolt mennyiség rovására ment. A gazdaközönység ugyanis, látván a nagy vetélkedést, az eladástól bizonyos mértékben tartózkodott és jobb ajánlatokat várt. Végül is győzött a jobb belátás és a gazda minden propaganda dacára többnyire ahhoz a malomhoz fordult, amellyel hosszú éveken keresztül zavartalan egyvetérségekben dolgozott. Közrejártott ebből az az ösztönös idegenkedés is, amelyet a magyar gazda a hivatalos szervek és egykezek irányában a múlt tapasztalataiból kifolyólag még mindig érez, noha ma már arra nincs komoly oka.

Mindebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy sokkal jobb eredményt lehetett volna elérni, ha a Hombár a gabonavásárlás súlypontját a malmokra helyezte volna. A magyar malomipart ősi, szétterjedtetlen kötelek fűzik a magyar gazdához és régi szokás, hogy a gazda kikéri az ő régi, megszokott malmának véleményét gabonaeladására vonatkozólag is. Levonható azonban az a következtetés is, amely ma már mindinkább tért hódít s amit a legkiválóbb német közgazdászok állandóan és napról-napra meggyőzőbben hangoztatnak, hogy a magánvállalkozás és magánvállalkozás húzamosabb időre egyetlen ország gazdasági vérkeringéséből sem kapcsolható ki. Hogy továbbá a magánvállalkozást semmiféle állami, vagy hivatalos szerv utólérni nem tudja. Nagy hasznára válnék az országnak, ha illetékes körök ennek a következtetésnek tanulságait a jövőre — legalább a malomipart illetőleg — levonnák.

Az új Európa gabonatermelési lehetőségei

A német birodalmi konjunktúrakutató intézet beható vizsgálatai alapján az intézet elnöke, *Wagemann dr.* tanár kimutatta, hogy az európai kontinens 460 millió embert tudna saját termelvényeiből táplálni. Pedig ezidőszere a kontinentális Európa lakosságának száma nem haladja meg a 343 milliót. Természetesen egy ilyen nagy feladatot nem lehetne 1-2 év alatt megvalósítani. Azonban az európai lakosság ellátásának eddigi lefolyása, a mezőgazdasági termelés menete, nem utolsó sorban a német háborús termelés óriási eredményei fényesen bizonyították, hogy milyen meglepő termelési tartálékokkal rendelkezik kontinensünk, ha a körülmények ezek előteremtésére kényszerítik.

Európa évi átlagban 460 millió q búzát termel. Ezenkívül még évi 20 millió mázsát importál. A rozstermelés évi átlaga 220 millió q és emellett még 400.000 q rozs behozatal szükséges. Mindebből látható, hogy a kontinens kenyérszükségletének fedezése céljából a termelés aránylag csekély fokozása teljesen elegendő lenne.

Hogy azonban pl. a búzatermelés fokozása milyen mértékben lehetséges a valóságban, igazolják a német termelési esata ismert eredményei, amelyek a német mezőgazdasági termelést összesen 27%-kal emelték a régi színvonal fölé. A búzatermelés nagymértvű fokozására különösen az 5-6 millió hektárrnyi ugarral rendelkező Franciaország alkalmas.

Árpiában és zabban Európa 98% erejéig már eddig is önellátásra volt képes. Ennek a résznek ki-

töltése valóban nem okoz gondokat.

Kukoricában már nehezebb a helyzet. Itten ugyanis 190 millió q termeléssel szemben a fogyasztás, illetve a szükséglet 230 millió q. Ennek tekintetbevételével takarmánygabonában Európa csak 90%-ig önálló.

Az európai mezőgazdasági termelés döntő problémája tehát a takarmánygabona termeléshez van kötve. A kép teljességéhez tartozik még a kontinens olajpogácsa szükséglete is, amelyet szintén nagyrészt behozatal útján kell fedezni. Ennek dacára ez sem megoldhatatlan. Itt is Németország példájára hivatkozhatunk, amely 1933 előtt még évi 40 millió q takarmánygabonát importált. A nemzeti szocializmus uralomra jutása után azonban már csak 10 milliót.

Tekintetbe kell vennünk továbbá, hogy a legtöbb európai államban a hektár átlaghozamok mélyen a német eredmények alatt állanak. Pl., amíg Németországban az árpa átlagos hektárhozama 20,1 q, addig Franciaországban 14,8, a korábbi Lengyelországban 12,1, Romániában 10,3, Bulgáriában 13,4 és Magyarországon 14,1 q az átlaghozam.

Már ezek az adatok is mutatják, hogy csupán csak a takarmánygabona ellátás, tehát a legnehezebb kérdés tekintetében Európa milyen óriási termelési lehetőségekkel rendelkezik. Amellett ne felejtjük el, hogy a takarmánykérdés megoldásával egyben a hús- és zsírelőállításról is teljes mértékben gondoskodás történik.

A csereörlésre műszakilag képtelen erdélyi malmok mentesítése a kötelező vámcseré alól

Folyó évi 42. lapszámunkban vezetőcikkben tettük szavá az erdélyi malmok súlyos helyzetét, amelybe az ottani malmok legtöbbje a kötelező csere elrendelése folytán került.

Az erdélyi malmok aránytalanul kis része van csak abban a helyzetben, hogy a kötelező vámcserére vonatkozó rendelkezésnek eleget tehessen. A túlnyomóan nagyobb rész ma is csak kövel, símaörlést folytat. A kövön kívül egyéb örlőgépek nincsenek. Vannak azonkívül olyan kövesmalmok, amelyeknek van ugyan a kövön kívül hengerük és némi szítálóberendezésük, daratszíjtójuk azonban nincs s így osztályozott örlésre nem képesek.

Valamennyi kategóriába tartozó erdélyi malomnak legnagyobb baja azonban az ottani búzáék gy keverékessége, kis hektólitersúlya és az a körülmény, hogy a legtöbb vámoröltető a magas százaléku gyommagvaknak a gabonával együtt való megörléséhez ragaszkodik. Erre a szegénység és a kényszerűség viszi rá az örlőtöket. Hogy a kép teljes legyen, még egy nagy bajra kell rámutatnunk. Az örlőtökök nagy része ugyanis nem tiszta búzát, tiszta rozst, vagy kétszerest visz a malomba megörlőni, hanem összekeverten olyan gabonaelegyet, amire éppen hozzájut.

Igy csaknem minden vámoröltési tétel más és más gabonakeverékből, a legkülönbözőbb arányban összekevert gabonaféleségekből áll.

Búza, rozs, árpa, zab és kukorica egy zsákban, összekeverve kerül a malomba s így már ezen okból is lehetetlenné válik az ilyen vámoröltési tételek cserélése.

Az erdélyi malmok ügyét a *Magyar Őskeresztény Malmok Szövetsége* magáévá tévén, sikerült a pénzügyminisztériumban kielégítő megoldást találni. A pénzügyminisztérium malomosztálya — miután meggyőződést szerzett a jelenlegi helyzet leküzdhetetlen nehézségeiről — a legteljesebb jóakarattal kezelte az erdélyi kismalmok ügyét és gyors intézkedéssel tette lehetővé, hogy a szobánforgó erdélyi malmok a kötelező csere alól mentesüljenek, illetőleg, hogy azok a malmok, amelyek műorlésre nincsenek berendezkedve, osztályozott örlés helyett csak a kiörlési rendeletben meghatározott összkörlési százalék betartására kötelezessenek. Ezért a pénzügyminisztériumot őszinte elismerés és köszönet illeti meg.

Az ebben a tárgyban kibocsátandó körrendelet azt fogja tartalmazni, hogy:

1. a csak kövesmalmok mindenféle gabonát, akár tisztán, akár más gabonafajokkal keverten hozzák a malomba, tételként — az eddigi módon — örlhetik meg a vámoröltető fél részre. De csak egybeörléssel és azzal a kötelezettséggel, hogy a felöntésre kerülő gabonából 98% egybeörlött örleményt szolgáltatnak ki;
2. azok a malmok, amelyek kövel és henger-

Rendeletszerű malmi könyvek régi árban!

- Vámfeljegyzési-Vámcserekönyv szállítóbárcával egyesítve 4.— P
- Darálási könyv (árpa, tengeri stb. darálásához) 2.— P
- Gabonarakárkönyv 2.— P
- Örleményraktárkönyv 2.— P
- Örlési (malter) könyv 2.— P
- Idegen kereskedelmi örlés könyve 2.— P
- Tárolási könyv 2.— P
- Örlégyűjtő könyv 2.— P
- Pénztárkönyv 2.— P

- Alkalmazottak nyilvántartási és szabadságkönyve 3.20 P
- Munkás- és bérjegyzékönyv 3.50 P
- Zsákbárca, külön színben a gabonás és az örleményekhez. Ára 500 darabonként csomagolva 1.— P
- Tájékoztató, mely minden malomban rendeltszerűen az új gazdasági évre megújítandó. Könyvrendelőinknek három példány díjtalan.

- Malmi munkarend, az ipartörvénynek és az új munkaügyi rendeleteknek megfelelő tartalommal, 3 darab ára (kérvénymintával) 1.20 P
- Munkabérhirdetmény —.40 P
- Váltásgkötteles vámorlések (vámcserék) könyve 2.50 P
- Valamennyi könyvet az állami bélyegjező hivatal fényzárával hitelesítve és a malomosztály alkalmassági záradékával ellátva — használatra tehát teljesen készen — szállítjuk.

Legolcsóbb beszerzési forrás: **MAGYAR MOLNÁROK LAPJA** kiadóhivatala, Budapest, V., Katona József-utca 14

rel vannak felszerelve, de daratisztítógépük nincs, szintén teteles vasmórlést végezhetnek, akár egyfajta gabonát, akár pedig összevegyített gabonát hoznak a malomba megörlés végett. Ha az őrlést követően végzik, akkor itt is a 98%-os egybeörlés a kötelező. Ha pedig hengeren, akkor osztályozás nélkül, egységes őrlést kell végezniük, a rendelet szerinti összekiárási százalékok erejéig;

3. a köves és hengeres, daratisztító-berendezéssel bíró malmok az összekevert vegyesgabonát követően, parasztórlással, tételenként őrlhetik és szintén 98% egybeörölt őrlémeny kiszolgáltatására vannak kötelezve. Búzát, rozst és kétszerest azonban már csak a rendes őrlési előírásoknak megfelelő százalékban és osztályozásban, a 160.000/1941. P. M. számú körrendeletben előírt módon, tehát kötelező rakatári csere útján cserélhetnek be;

4. az őrlést csak hengerekkel végző malmok természetesen az általános rendelkezések hatálya alá esnek.

Miután ezzel az erdélyi malmokon segítve van, ezennel felvetjük a kérdést: miért ne lehetne az anyaországbeli és hasonló helyzetben levő malmokra is kiterjeszteni a fenti rendelkezéseket? Sajnos, nálunk is számos olyan kisebb — de napi 20 q-n felüli teljesítőképességű — malom van, amelynek berendezése semmiféleképpen sem alkalmas cseremalterek őrlésére és az osztályozott műőrlésre.

Azt hisszük, hogy — miután erre már precedens van — ezekre is ki lehet és ki kell terjeszteni azokat a kivételes rendelkezéseket, amelyek igazságosak és indokoltak, mert elháríthatatlan akadályokon segítik át a malmokat. Még pedig anélkül, hogy ennek következtében a közellátás szenvedne.

A vámolajsütési-engedélyek és az Olaj-és Zsírdekéipari Bizottság vámszedési utasítása

Az Olaj- és Zsírdekéipari Bizottság már számos olajmalomnak megküldötte a vámolajsütési engedélyt, amelynek kiadását az 50.000/1941. P. M. számú rendelet 20. §-a erre a bizottságra bízta.

Az érdekelt olajsajtolóipar legnagyobb megelégedésére és — hozzátehetjük — megütközésére, az engedélyek egyöntetűen azt a parancsot tartalmazzák, hogy az engedélyes olajmalmok az olajsütési vámot, a feldolgozás díját kizárólag pogácsában tartoznak beszélni.

Anélkül, hogy egyelőre annak taglalásába bocsátkoznánk, vajjon a kizárólag pogácsában való vámszedés mennyiben felel meg a termelőközönség és az olajmalmok jogos érdekeinek, csupán arra mutatunk rá, hogy *semmiféle olyan törvényes jogszabály nem áll fenn jelenleg, amely az olajmalmok vámolajsütésének munkadíját szabályozná, vagy megsabná.* Ellenben fennáll és hatályban van a 8.300/1939. M. E. számú — úgynevezett árrögzítő — rendelet, amely az iparcikkek árát az 1939. augusztus 26-i állapotok szerint rögzítette s amely rendelet az azóta kifejlődött joggyakorlat szerint az ipari munkaszolgáltatások bérének tekintetében is mérvadó minden olyan esetben, amikor újabb rendeletek erre vonatkozólag újabb jogszabályokat nem állapítottak meg. Az olajmalmok vámolajsütésének díjára tehát ez a rendelet a kizárólag mérvadó és kötelező.

Még kevésbé ismerünk olyan jogszabályt, amely az Olaj- és Zsírdekéipari Bizottságot ár-és munkabérmegállapító, kötelező rendelkezések kibocsátására hatalmazná fel, vagy az Ar ellenőrzés Országos Kormánybiztosa jogkörébe való beavatkozásra jogosítaná.

Hogy eddig a vámolajsütés munkadíjának hivatalos szabályozását nem tartották szükségesnek, annak meg van a maga észszerű magyarázata. Elsősorban is az olajmalmok között fennálló adás és öldöklő verseny, amely minden hivatalos rendszabállyal jobban gondoskodik arról, hogy a fák ne nőljenek az égig. Másodsorban az az ismeretes tény, hogy a legtöbb olajmalom — az első hetek kivételével — csak napi néhány órán át, még később csak a hét 1-2 napján tarthat üzemeltetést munka hiányában. Az erre betanított személyzetet, különösen azonban a csak nagy gyakorlattal és hosszú tapasztalattal használható bakost (aki a hántolt és zúzott magból-massza tűzőn való pörkölését végezi) nemkülönben a szintén speciálisan képzett hajalószemélyzetet az olajmalomnak állandó készenlétben kell tartania. Tehát ellátnia és fizetnie. A hajtóerőnek is mindig készenlétben kell lennie, hogy bármikor napközben indulni lehessen. Mindez pedig óriási költséggel és kiadással jár és az olajmalom az olajsajtolás díját a felsorolt körülményekhez kell, hogy szabja.

Elteltekintve attól, hogy a Bizottság rendelkezése sérti a termelőközönség érdekeit, mely a kitermelt pogácsára, vagy annak egy részére mindenkor igényt tart s arra gazdaságában nagy szüksége is van, hogy sérti az olajmalom érdekeit is, mert a legtöbb vidéken az olajmalom díját pogácsában és olajban vegyesen szedték, már azért is kivihetetlen, mert az olajmalmi személyzet javadalmazásának egy részét olajban kapja. Ezt megszokta és erről nem mond le. Különösen a mai időkben, amikor egyébként sem jut egyéb szírozóhoz és egész télen és kora tavaszkor azzal az olajjáróval fűz, amely javadalmazásának egy természetbeni részét képezi.

Máris több helyről kaptunk értesítést arról, hogy az olajmalmi személyzet — amely majdnem kizárólag betanított, a mezői munkák végeztével tölre az olajmalomba beálló mezőgazdasági munkásságból áll — kerekén kijelentette, hogy csak abban az esetben hajlandó dolgozni, ha megszokott olajjáródíját megkapja. „Ki kényeszeríthet bennünket munkára — így szól egyik jelentésünk — ha mi nem akarunk dolgozni? Már pedig olaj nélkül nem akarunk!” Ennyi elég a helyzet jellemzésére, ami a munkáskérdést illeti.

Ha az Olaj- és Zsírdekéipari Bizottság rendelkezésének okát kutatjuk, akkor csak arra a következtetésre juthatunk, hogy a rendelkezés oka semmi esetre sem gazdaérdek. Az olajmag vámfeldolgozatók közönsége kizárólag a kisgazdaosztály, a mezőgazdasági munkásság és az uradalmi eseléség köréből kerül ki. Ezek mindannyian állattartók. Pogácsájukra, vagy annak egy részére tehát feltétlenül és életbevágóan szükségük van, különösen a mai takarmányhiányos időkben.

Nem érdeke az olajfogyasztóközönségnek sem. Mert ha az olajmalmok a vámnak kizárólag pogácsában való szedésére kényeszerülnek, alaposan tehető fel, hogy a sajtólási folyamatnál mentől több pogácsa kitermelésére törekednek. Akik értenek a dologhoz, azok tudják, hogy ez csak az olajhozam és a hajalás tisztaságának rovására történhetik. Ha kevésbé jól préselik ki a masszát, akkor az olaj kevesebb, a pogácsa pedig több lesz. Ez megcáfolhatatlan tény. De a kisajtolási folyamat is gyorsabb ebben az esetben. Tehát kevesebb munkaidő kell ugyanazon forgómennyiség feldolgozásához. A malom ilyen úton több pogácsához, tehát nagyobb munkabérhez, a sajtoltatón azonban kevesebb olajhoz jut. Ezzel már régen tisztában van az olajsajtoltató közönség. Innen ered az a régi, de böles és bevált szokás, hogy az olajmalom a vámfeldolgozási díjat vegyesen, olajban és pogácsában kapja. Ez a biztosíték arra, hogy a malom lehető legtöbb olaj és a lehető legtöbb pogácsa kitermelésére törekszik!

Mégis, mi tehát a rendelkezés oka? Megmondjuk. Alapos a feltevésünk, hogy a rendelkezéssel ismét a Hutter és Lever cég vezetése alatt álló HASZ-féle budapesti érdekes csoport malmára hajtják a vizet. Ez a csoport jól tudja mindazt, amit fentebb leírtunk. Jól tudja, hogy a kizárólag pogácsában való vámszedésnek jó zsíros, olajjal teli pogácsatermelés lesz az elmaradhatatlan következménye. Igen szép mellékkereset származik tehát abból, ha az ország összes vámolajsütőinek pogácsáját — a vidéki termelőközönségtől elvonva — a Hutter és Leverék és érdektársaik budapesti környéki gyáraiba szállítják fel és azokban a pogácsát újból extrahálva, ezen a révén több szappan nyersanyagra és feldolgozási díjakra tesznek szert. Ugyanis az országban csak ezek a gyárak bírnak extrakciós berendezéssel. Egy csapásra két legyet. A szappan is hozozogot valamiképp és az extrahálás is. Azonkívül az extrahált lisztet is ők fogják eladni.

Az indokolás kézenfekvő és tetszetős. Az országban ugyanis zsírdekéhiány van. Az ország ez úton zsírdekéitöbblethez jut. Az extrahálás tehát az országnak hasznos, a HASZ-csoport-

SZIVOGÁZMOTOROK
FA, FASZÉN
ÉS BARNASZÉN-
TÜZELÉSRE.
DIESELMOTOROK
ÁTALAKÍTÁSA
MOTOR ÉS GÉPGYÁR
MARTOS ÉS HERZ
Budapest, XIV., Erzsébet királyné útja 87.

nak pedig hasznos is, kellemes is. Így lehet összekötni a kellemest a hasznossal. Hogy ennek az ország szükségletéhez és a rendelkezésre álló zsírdeké mennyiséghez képest aránylag csekély olajmennyiségnek értéke felér-e azzal a kárral, amit a gazdaközönség a zsírdeké olajpogácsa elértékellenítésére, a pogácsa ide-oda való utaztatására révén szenved, ki törődik azzal? A HASZ-csoport bizonyára nem.

A zsírtól csepegtő kismalmi pogácsákkal fogja azután a HASZ-csoport dokumentálni, hogy ime, a forgótermést a HASZ-csoport, a Hutter-Leverék gyáraiban szabad csak feldolgoztatni, mert nem lehet megengedni, hogy a mai zsírdekéhiányos időkben a vidéki olajmalmok — az olajat a pogácsában hagyva — azt elpocsékolják és az országtól és hadviselés-től elvonják. A terv valóban ügyes és furfangos.

Itt újból felhozzuk, hogy az Olaj- és Zsírdekéipari Bizottságban fölényes többségben vannak azok a tagok, akik az említett érdekes csoport szolgálatában állnak, vagy érdekeik azokéval közös. Ellenben a vidéki növényi olajsajtolóipar — mely kapacitásában a budapestieket sokszorosan felülmúlja — illetőleg ennek érdekképviselete, a Magyar Őskeresztény Malmok Szövetsége, egyetlen egy taggal sincs képviselve. Ami ellen már több ízben is felszólaltunk. Mindaddig azonban hiába. Ennek a körülménynek köszönhető, hogy az Olaj- és Zsírdekéipari Bizottság kifogásolt pogácsa vámszedési rendelkezése napvilágot láthatott.

Európa legnagyobb vízműve

A dicsőséges német haderő által a múlt héten elfoglalt Szaporosje város közelében, nem messze a Dnyeper hatalmas sellőtől, fekszik Európa legnagyobb vízerőműve, amely évente 2900 millió kilowattóra energiát szállít az orosz iparnak. Megalkotását annak a 80 km hosszúságú és a vízművek megalkotásáig járhatatlan szorosnak köszönheti, amely Dnyepropetrovszk városától délre terül el és arra kényszeríti a Dnyeper folyamot, hogy sziklaakadályain zúgva-dögvé, megtörölve törjön keresztül.

Ennek a sziklaakadálynak elárastása céljából létesítették Szaporosje város mellett azt a 60 méter magas, 39,7 méter vastag falakból álló duzzasztógátat, amely az ezen a helyen 760,5 méter széles folyót keresztben szeli át. E duzzasztógát segítségével a Dnyeper víztükrét 51,4 méterrel emelték fel és ezzel magasan elárastották vizrel az eddig áthatolhatatlan sziklaakadályt s lehetővé tették, hogy a Dnyeper Kiewtől a feketetengeri torkolatáig hajózhatóvá váljék.

Maga az erőmű 9 turbinaegységből áll, összesen 756.000 lóerővel. Az erőmű távvezetékek hálózat útján mintegy 1000 km-nyi sugarú kör területét látja el 154.000 Volt feszültségű villamos árammal. Ettől az erőműtől kap áramot a Dnyeprowsky-Alumínium-művek, a Szaporogi Vaskohók, a Szaporogi Villamos Ötényművek, két nagy acélgyár, a Dzerdzsinszky Bányaművek, a Krivoj-Rogi Vasércbányák, a Nikopoli Mangánércbányák, a Kremenszugi Traktorművek és még számos különféle, a felsoroltaknál kevésbé jelentős ipari üzem. Európa legnagyobb vízműve ma már a németek kezében van és a németek számára ontja rettenetes erejű villamos energiáját, hogy azzal az új európai kultúra felépítését segítse elő. A bolsevik ellenség azonban többé már sohasem képes kiheverni azt a veszteséget, amelyet számára Szaporosje elvesztése jelent.

Ha használt gépet akar venni,
vagy feleslegessé vált gépet
el akarja adni forduljon bizalommal
Kemény Manó
céghez,
Budapest, V., Akadémia-utca 21. szám

„NOVOREX” BŐRSZÍJ
A tökéletes hajtószíj nagy szakítószilárdságú, majdnem nyúlásmentes, hajlékony víz- és hőálló, olcsó, minden meghajtáshoz alkalmas.
Egyéb gépszíjak. — Varró- és kötőszíjak
„KRAUSZÓL” folyékony szíjkenőcs, csúszás ellen.
KRAUSZ JÓZSEF FIA, BŐR- ÉS GÉPSZÍJGYÁR
MARCALI, (Somogy megye). — Alapítva 1850

LISZTYSÁK
I-A NÁTRONBÓL LEGOLCSÓBBAN
VIRAVA JÓZSEFNÉ
PAPIRNAGYKERESKEDŐ ÉS FELDOLGOZÓ CÉGNEL
BUDAPEST, V., HONVÉD-UTCA 40. TELEFON: 117-537

„COLUMBA-LILIPUT”
nagyteljesítményű triór
kis- és középalmoknak
Kisebb szemvesztéssel tökéletesebben trióröz,
mint a lassúforgású triórhenger

STAHEL ÉS LENNER
TRIÓR- ÉS LEMEZYUKASZTÓGYÁR RT.
Budapest, VI.,
Országbírót-utca 44-46. sz.

A Hombár főbizományos malmok november 1-től semmiféle hatósági utasításra sem szolgáltathatnak ki terményt

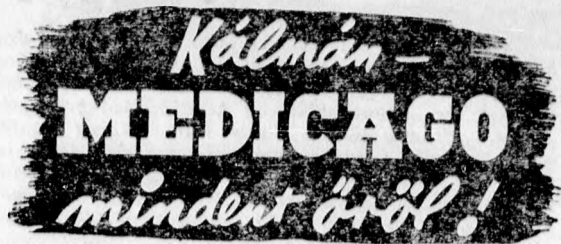
A Hombár összes bizományosaihoz október 23-i kelettel körlevelet intézett. A körlevélben értesíti bizományosait, hogy a közellátásügyi miniszter 305.900/1941. Ke. számú rendeletének 6. §-a értelmében a hatóságok október 31-e után sem kenyérellátás, sem vetőmag, sem pedig takarmány címén búzára, rozsrára, árpára és zabra semmiféle vásárlási igazolványt ki nem állíthatnak s az igénylők a vásárlási igazolvány alapján október 31. után búzát, rozst, árpát és zabot sem a Hombár készleteiből, sem pedig termelőktől, semmiféle címen sem vásárolhatnak.

Az Intézettel szemben fennálló megállapodás azonnali hatállyal való felmondásának terhe alatt tiltja meg bizományosainak, hogy október 31-e után a készletekből bármely hatóság

utasítására, bármilyen címen, bármilyen terménymennyiséget kiszolgáltassanak, illetve ilyen készleteknek termelőktől való beszerzésénél közreműködjenek.

A tilalom az október 31-e előtt kiállított, de eddig a napig tényleg át nem vett termények utalványaira is vonatkozik.

A Hombár körlevele a vidéki malmoknak nagy segítséget jelent. Tudvalevő ugyanis, hogy egyes malmok gyakran kerültek káros helyzetbe, amikor a helyi hatóságok terménykiadási rendelkezéseivel ellentétbe kerültek. Most a Hombár körlevelének felmutatása bizonyára teljesen elegendő lesz a malom mentésére, anélkül, hogy a helyi hatóságok előtt a renitencia gyanújába esnének.

KÁLMÁN JÓZSEF

műszaki és gépkereskedő, Budapest, V., Kálmán-u. 14
Telefonszám: 114-006 és 117-189

Összes malomszükséglettel cikkek megbízható beszerzési forrása

A csírás gabona kenyere

Mint minden esztendőben, amikor az aratás alatt, vagy a kicséplés előtt esős az időjárás, vagy napokon át tartó és egyre megismétlődő nagyobb esőzések vannak, úgy az idén is sok bajt okoz a malmoknak a csírás gabona. Nemesak azokról a műszaki bajokról van szó, amelyeket a csírás gabona nehezebb megőrlése, gyakran a hengerek és selymek elkenődése stb. okoz, hanem azokról a — gyakran még kellemetlenebb — jelenetekről, amelyeket a nem mindig jóhiszemű öröklők igazságtalan szemrehányások özővel rendeznek a molnárnak.

Mert az tudnivaló, hogy mindenért a malmot okolják. Ha a csírás gabonából őrölt liszt — igen természetesen — nem ad jó kenyeret, hát a malom „elrontotta”, vagy egyenesen „elégítte” a lisztet. Ha a gazdasszony elaludta az időt és a tésztát nem szaggatta ki idejében, ha a tészta túlkelt, ha a dagasztást elcsúszta, ha a kemence nem volt rendesen fűtve, azért mindig és mindenütt a malmot szidják. Ez egyúttal olyan villámhárító féle is, mert a gazdasszony, saját hibáját a malomra kényszeríti a korholást.

Panaszra egyébként elég ok van, ha a gabona csírás. Ez pedig nem mindig látható szemmel. Csúszkáljon, ha a gabona már „bajszosodni” kezd. A rejtett csírásának külső jele legtöbbször alig van. Eppen ezért is nevezik rejtett csírásnak.

A csírás okát mindenki ismeri. Legtöbbször az az oka, hogy a learatott gabona, amelyet egyideig kint kell hagyni a földeken kiszáradás és az utánaérés végett, esős időben nem tud kiszáradni. Gyakran még több nedvességet szív magába a környező levegőből, mint amennyi eredetileg volt benne. Amikor ezután a meleg és az eső váltakozik, a kérében fojtott, nedves meleg keletkezik. Ekkor a szemben megmozdul a csíra, épen úgy, mintha a földben volna és élni, dolgozni kezd.

Munkája abból áll, hogy azokat a felhalmozott tartalékanyagokat, amelyeknek az a hivatása, hogy az új növényt táplálják és fejlesszék, a szem belsejében megbontja, átalakítja. Így a gabonaszem belsejében levő keményítőt is. Nem akarunk enzimekről, aiasztókról és proteázokról beszélni, mert ezt a cikket nem vegyészeknek írjuk. Ellenben példa gyanánt felhozzuk a közönséges rizskeményítőt. Amíg ez abban az állapotban van, amint a boltból kikerül, vagy esetleg poralakban, egészen mások a külső és belső tulajdonságai, mintha vízbe áztatjuk és felforraljuk. A száraz keményítőt a nedvesség és a hő átalakította. A felfőzött keményítőt azután már nem lehet ismét eredeti állapotába visszaállítani. — Nos tehát, körülbelül ilyen átalakuláson megy át az a végtelenül finom és bonyolult összetételű keményítő s vele együtt a szék, ami a gabonaszem belsejét legnagyobb részben kitölti.

Mindezettel azonban olyan változásokat okoz a folyamat, amely a liszt sütőképességét csökkenti, lerontja. Különösen a búza nagyon érzékeny az ilyen belső elváltozásokkal szemben, bár a rozsnak is csak hátrányára válik minden csírásodási folyamat.

Hogy lehet-e a csírás termény tisztjéből olyan

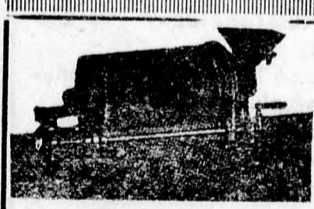
kifogástalan jó kenyeret sütni, mint az egészséges gabonából, erre nem kell felelnünk. De vannak módok és eszközök, amelyek segítségével a meglévő bajok sokat lehet enyhíteni és annyit elérni legelőbb, hogy tűrhető, emberi élvezetre alkalmas kenyeret kaphassunk. Ezek a módok általában kétfélék. Kémiaiak és fizikaiak. Az előbbiről nálunk szó sem lehet, amint a magánháztartás kenyérsütéséről beszélünk. De egyébként sem, mert nálunk a kémiai kezelés tilos. Lássuk tehát a másik módszert.

Ha gabona külsején már látszik a csírásodás nyoma, úgy első teendő a gabonát közvetlenül az őrlés előtt hatvan fokon alóli hő mellett erőlyes szárításnak vetni alá. De ezt az őrlesnek azonnal követnie kell. A többi már a gazdasszony dolga. A lisztet feldolgozás előtt újból és erőlyesen szárítani kell. Hűlés alatt pedig néhányszor át is szitálni.

Jó hatással van, ha a tésztahoz kétszerannyi sót teszünk, mint amennyit egyébként szoktunk. Javítja a sütőképességet az is, ha a tésztakészítéshez meszes, gipszes, úgynevezett kemény vizet használunk. Különösen jó eredményeket értek el csírás gabona lisztjénél tejsavas kezeléssel. Akinek tehát módjában áll, keverjen a gyúráshoz használt vízhez néhány százalékos tejsavat.

Igen sokat segítünk a csírás liszten azzal is, ha ahhoz csekély mennyiségű — 2-3%-nyi — fogós lisztet keverünk. Nem kell annak duplafogós tulajdonságának lenni. Lehet az más liszt is, csak lehetőleg jó fogós legyen. A tészta megmunkálását nagy figyelemmel kell végezni. Ne használjunk sok vizet a gyúráshoz, hanem iparkodjunk jó kemény tésztát kétsíteni, a szokottnál keményebb kovással. Úgyeljünk arra is, hogy a keles idejét lehetőleg megrövidítsük. De keles közben gyúrjuk át még egyszer a tésztát. Ha kenyeret készítenek, ne késlekedjünk sokáig a kemencébe vetéssel. A sütés se tartson annyi ideig, mint máskor. Ezért tehát legyen a kemence jó forró, hogy a kenyér gyorsan héjat kapjon s a benne keletkező gázok egykönnyen el ne illanjanak, mert akkor a kenyér összeszik és megszalonnásodik.

Nagyjából ezeket kell szem előtt tartani. Természetesen sok függ attól, hogy a gabona mennyire volt csírás. Mennyi volt közte a csírás szem. Sok függ továbbá a gazdasszonytól is, akinek nem szabad sajnálni a fáradságot. De azt sem, hogy egy-egy kisebb sülettel maga is megpróbálkozzék rájönni arra, hogy a fent ismertetett módszerek melyiket és milyen mértékben alkalmazza?

MINTÁZÓ TRIÓR
gabonaminták megvizsgálására. Cserealmoknál nélkülözhetetlen.
KEMÉNY MANÓ,
BUDAPEST,
V., Akadémia-utca 21.

Birói határozatok

Társasági tulajdonközösség.

Felperes a társasági szerződés felmondásának hatálytalanságát iránt indít keresetet alperes ellen. Aláíráspontja szerint alperes felmondását azért kell hatálytalansítani, mert közlte és az alperes között a csendestársi jogviszony folytán az üzleti javakra vonatkozóan tulajdonközösség keletkezett, amelynek megszüntetése a fennálló jogszabályok értelmében alkalmatlan időben nem követelhető. A m. kir. Kúria a keresetet elutasítja. Indokok:

Helyesen mondotta ki a fellebbezési bíróság, hogy a felperes részben az üzleti vagyon hányadában, részben készpénzben kifejezett vagyonbetéttel csendestárs lett az alperes üzletében. Ebből a megállapításból folyóan helytálló a fellebbezési bíróságának az a jogi álláspontja is, amely szerint a társasviszonyból eredően a felperesnek csupán a vagyonilletőségre vonatkozó kötelmi igénye áll fenn az alperessel szemben, de az üzlethez tartozó javakra és jogokra a felek között tulajdonközösség nem keletkezett.

Amde abban az esetben is, ha a felek jogviszonya nem lenne csendes társaságának minősíthető, az üzlet javaira közöttük tulajdonközösség mégsem keletkezhetett. A kereskedelmi társaságoknál ugyanis a társaság cége alatt folytatott üzlethez tartozó vagyontárgyak — az itt fenn nem álló és egyes tárgyak tulajdonjogára vonatkozó kivételes rendelkezéseket nem tekintve — nem az egyes tagok, hanem a társaságnak tulajdonai s a tagoknak nem a vagyontárgyakhoz, vagy azok meghatározott hányadához, hanem csupán a vagyonilletőséghez, vagyis ahhoz van joguk, ami a felszámolás vagy végkiigyeztetés eredményében reájuk jut. Tulajdonközösség tehát a kereskedelmi társaságok egyéb fajainál sem jön létre a társaság tagjai között. (C. IV. 1825/1941. — 1941. VI. 16.)

KÖZIGAZGATÁSI IPARI JOGGYAKORLAT

Létszám megállapítás a fizetéses szabadság szempontjából.

Valamely kisiparos vagy kiskereskedő üzletének, üzemének, vagy vállalatának az évenkénti fizetéses szabadságra vonatkozó rendelkezések hatálya alá való tartozása szempontjából az üzletben (üzemben stb.) alkalmazottak értelmiségi vagy nem értelmiségi munkakörben foglalkoztatott volta figyelembe nem jön. Ebből folyólag az alkalmazotti létszám kiszámításánál a kifejezetten kivett tanoncok és 16 éven alóli munkások kivételével mind az értelmiségi, mind a nem értelmiségi munkakörben foglalkoztatottakat számításba kell venni. (57.010/1941. — XIII. Ip. M.)

WOLFNER GÉPSZÍJ VILÁGHÍR

Különleges célokra: „COSMOS” vagy „AERO” minőség
Budapest, IV., Károly király-út 26.

z í j
ajlékos
alkalmas
szíjak
ellen.
BUDAPEST
1850

Drávaközi hajómalmok

A Délvidék visszaszerzése alkalmából számos drávaközi hajómalmot került vissza az anyaországhoz. A hajómalmok egyébiránt az utóbbi évtizedekben nagyon megfigyelték. A korábbi időkben még gyakori látvány volt a Tisza-Duna-Maros mentén a hajómalmok. A hajómalmgazda a község legtekintélyesebb polgárai között foglalt helyet. A hajómalmok mintegy külön kasztot képeztek a többi molnárok között és a szélmalnárokat úgy nézték le, mint ahogyan a tenyerhajós nézi le a szárazföldi patkányját. Az elemekkel való foglalom harc kemény embereket faragott belőlük. Nemcsak a molnármesterséghez értettek, hanem igen sok közülük ügyes hajóács. Járóteragó ember volt. Némelyikük egész művészetile fejlesztette a famegmunkálást.

A mai fiatal molnárnemzedéknek alig van alkalma hajómalmot látni. Pedig nemcsak hazánkban, hanem különösen Olaszországban, a Tiberis folyón látható még számos hajómalm működésben. A Drávaközben pedig, a Dráva és a Száva mentén, sőt egyes nagyobb mellékfolyók mentén is, még ma is számos hajómalm működik. A legtöbbjük igen primitív, sőt valóságilag őskori berendezéssel.

A hajómalmok első nyomát a VI. században találhatjuk. Kényszerű feltalálásuk a Kr. sz. utáni 537. és 538. években történt, amikor a nyugati gótok Vitiges királyuk vezetésével Rómát ostrom alatt tartották. Német történetírók szerint Vitiges a Róma vezető mind a 14 csatornát elloraszolta, hogy a vizet elvágja a várostól. Minthogy e csatornák vize hajította meg Róma vizimalmait is, a várost csakhamar éhínség fenyegette. A víz elvágásával a gótok elvágták a rómaiak kenyérének útját is. A hősegesen felhalmozott búzát, amelyet Cethegus Sziciliában vásárolt s amelyet Belizár Róma környékéről — dacára a telepések és földbérlek ellenkezésének — erőszakkal elrekeirálva hozott Rómába, nem tudták megörölni.

Belizár landcsára, hogy a malmokat szamarakkal és markákkal hajtassák meg, a történetírók szerint Prokopius azt felelte, hogy a legtöbb számárnak és markának volt annyi esze, hogy nem záratta be magát a rómaiakkal együtt a falak közé. Éppen csak annyi marha van a városban, amennyit levágásra szántak. Nem lehet kivánni ezektől a markáktól — így szólt Prokopius — hogy előbb malmokat hajtssanak, azután pedig még pecsenyét is szolgáltatassanak a segítségükkel készített kenyérhez.

Erre Belizár Martinust hívatta elő. Elmondta neki, hogy az előző napon, amikor a Tiberis partján a gótok sátrait számlálta meg, egy gondolata támadt... Amikor azután a gondolatot megvalósítandó, még aznap este Belizár és Martinus két egymáshoz illesztett hajóra az első hajómalmot kezdtek felszerelni, Prokopius csodálkozva felkiáltott: „Ennek a hajómalmoknak kenyere tovább fogja megörvendeztetni a világot, mint a Te hőstetteid!”

A mű sikerült. A Belizár által kigondolt és Martinus által megvalósított hajómalmokkal valóban sikerült az ostrom egész tartama alatt a megbénított vizimalmokat pótolni.

A kivétel akként történt, hogy a mögött a híd mögött, melynek ma Ponte Sisto a neve, Belizár két hajót rögzített le kötelekkel. A hajók lapos telejére azután malmot rakatott, oly módon, hogy a malmok kerekait a folyó, amelynek hullámai a híd mögött fokozott erővel törtek előre, saját áramló erejével hozta forgásba.

Németországban bebizonyíthatólag csak a XIII. század elején találjuk hajómalmok nyomait. Hazánkba már valamivel előbb tesznek egyes okiratok a hajómalmokról említést.

A folyami hajómalmok általában két hajóból, egy ú. n. völgy- és egy házhajóból állanak. A völgyhajó kisebb és erre van szerelve a malmot meghajtó vizikerék rendszerint fából készült csapágya. A házhajóban van a tulajdonképpeni malm és azonkívül egy kisebb fülke, ahol a molnár alszik.

A hajómalmok meghajtásának elve teljesen ugyanaz, mint az alócsapós patakmalomoké. Mindkettő a víz folyásában, esésében levő eleven erővel dolgozik. Ezért a hajómalm meghajtószervezete is megegyezik a másikéval. Mégis azzal a különbséggel, hogy a hajómalm vizikeréke sokkal nagyobb, mint az alócsapós patakmalomé. A hajómalm vizikerékei ugyanis általában kb. 5-6 méter szélesek és átmérőjük is ugyanennyi. A völgyhajó a házhajótól rendszerint olyan távolságra van lerögzítve, mint a vizikerék szélessége. Tehát ugyancsak 5-6 méterre. A két hajót az ú. n. vízjáró köli össze. Ezen járnak egyik hajóról a másikra.

Erre a vízjáróra van szerelve a vízfogó. Ezt akkor veszik használatba, illetve engedik bele a vízbe, ha vizikeréket meg akarják állítani s ebből a célból a víz sodrát megtörni, eltéríteni a keréktől. A vizikerék gerendelyén, tengelyén van a nagykerék. Ez fából készült fogával egy ma már vaskorongot, korábban fából készített korongot, hajt meg, amelynek a tengelyére szerelve a nagykeréknél kisebb, de azért elég nagy fogaskerék hajt meg egy másik vaskorongot. Ennek fordulatszáma rendszerint per-

cenként 100. Ez a második vaskorong már castengelyre van felerősítve. A castengelyre pedig azokat a kerekeket szerelik, amelyek a hajtóró áttételére vannak rendeltelve.

Az ilyen hajómalmokban az őrlés igen egyszerű. Ennek dacára kifogástalan lisztet állítanak elő, mert a hajómalmok a magasörlés alapelvi szerint őrlenek. Az őrlésre kerülő gabonát többnyire egy rögrostával, talárral és konkolyozóval ellátott, dobkosaras hámozógépen tisztítják meg. A gabonát keverékességéhez mérten egyszer vagy többször is felöltik. A tisztítógép levegőárama a gyommagvakat, pelyvát és héjrészeket a malm oldalán készített nyíláson át a szabadba, illetve a folyóba ragadja, mert az ilyen malomban nemigen van hely porszűrőre.

A megtisztított gabonát — ha az túlszáraz — a molnár csak úgy kézbe, egy edénnyel meglöcsölja és lapáttal összekeveri. Ezután — akárcsak a modern malomban — 4-5 óráig pihenteti és egy 2/7-es vagy 3/8-as hengerek roválkolt felére önti fel s ugyanígy két-nyolcszor törteti. A sziták továbbőrlésre váró anyagát sajtárokban fogják fel és azt vállon hordják fel lépcsőn a garatba.

Az első történet a hajómalmok nem szoktak darrára dolgozni. A daranyerést a második történet kezdi. A darákat és a deréket felöntés útján külön tisztítják meg s alapos tisztítás után a simahengerre kerülnek kiörlés végett. Szitaberendezésük többnyire három hasábszítából áll. Az előszita 2 m hosszú és 22-es drótszövettel van bevonva. A törésszita negyedfél méteres. Beömlésénél 10-es, közepén 11-es, a kiömlésénél pedig 6-os selyem a bevonata. A sima henger szitája szintén negyedfél méteres. Bevonata 10-es, 11-es és 8-as selyem.

Darálni 36 collos kövel szoktak. Ezzel is csak akkor, ha a hengerek ki van fogva, mert csak ritkán van a víznek olyan erős sodra, hogy hengert és követ egyszerre bírjon meghajtani.

Hajdan a hajómalmokat a víz fenékre bevert vörösfenyő oszlopokhoz erősítették. Ez azonban régen kiment a divatból. Manapság a hajómalmokat vasmacskák rögzítik a vízfenékhez, mert a faoszlopok aránylag elég gyorsan korhadnak el. Új oszlopoknak a fenékre való leverése pedig költséges és időtrábló mulatság volt. De sok nehézséget okozott az is, ha a hajómalmot téli kikötőjéből munkahelyére vontatva, a rendszerint megáradt folyóban a vízfenéken levő oszlopokat meg kellett keresni, hogy a hajómalmot hozzákötthessék.

A drávaközi hajómalmok ma, amikor olyan nehéz üzemanyagokhoz jutni, igen jó szolgálatot tesznek az ottani lakosságnak. Legtöbbjük minden közlekedési útvonalról félreeső helyen fekszik. Többnyire olyan községek közelébe, amelyek tavaszi áradások, vagy őszi eszések alkalmával meg sem közelíthetők. E vidékek lakossága tehát ilyenkor tel-

LÁSZLÓ
MEDICAGO
KALAPÁCSOS DARALÓ
ACÉL TIPUS MINDEN
LŐERŐHOZ

szab. REKORD
DERCEŐRLŐ és KORPAKŐRLEŐ
Malomszükséglet
cikkek előnyös árakon!
KÉRJE ARJEGYZÉKÜNKET!

LÁSZLÓ és FIA
MŰSZAKI és GÉPKERESKEDŐK
BUDAPEST V. ALKOTMÁNYU.
TELEFON: 11-84-31 11-77-52
25

jesen a hajómalmokra van utalva. A hajómalmok pedig a jó és rossz időben mindig rendelkezésre állanak őrletőknek s igyekeznek azt jól és gondosan kiszolgálni. De nem bízalisszít, hanem finom kukoricaliszttal, mert az ottani szegény lakosság főtápláléka a kukoricalakonyg s csak nagy ritkán jut egy-egy hajómalm ahhoz, hogy búzát őröljön meg parasztlétszékben a kövén. Viszont ez az oka annak, hogy ezek a malmok annyira el vannak maradván a kortól. Ahol búza nincs, ott nem érdemes búzaőrlésre berendezkedni.

A kazánkö eltávolítása vegyi úton

Minden gépész tudja, hogy már néhány milliméternyi kazánköreteg érzékeny károkat okoz, mert a kazánkö hővezetőképessége csak 1/10 része a vasé. A kazánkö eltávolítása kétféleképpen történhetik. Vagy mechanikai úton akként, hogy a kazánkövet a kazánfalról leverik, vagy pedig vegyi úton, a kazánkö savakkal való kezelésével, a kő leoldása által.

Erre a célra többnyire sósavat használnak, amelyhez ha egy védőanyagot kevernek, a kazán anyagát nem támadja meg, anélkül azonban, hogy a kazánköre gyakorolt hatása változatlan maradjon. Erre a célra igen jól bevált egy német szabadalom tárgyát képező, nemesített természetes gyanta.

Legalkalmasabb a kazánkö feloldására a 30-37% klórhidrogént tartalmazó, 1.15-1.19 fajviszáltyú sósav, amely 60 literes üveggallonokban kerül kereskedelmi forgalomba. Egy ilyen 60 literes ballonba 780 gramm gyantakészítményt oldanak fel. Már 12-24 óra alatt a gyanta teljesen feloldódik. A sósavat meg lehet rendelni a szükséges gyanlatartalommal is, amikor az a helyszínen azonnal használatba vehető. Csupán a szükséges hígítást kell elvégezni. Egy-két nap alatt már befejeződik a kazánkö eltávolítása. A savkeveréket kell a kazánban időnként megmozgatni, mert ezáltal oldóképessége fokozódik.

A kazánkö feloldása után a használt savat leeresztik és megsemmisítik. A kazánt vízzel jól kiöblítik és végül 2%-os szódaoldattal óvatosságból átöblítik, hogy a kazánfalról a savnyomok is eltávolíttassanak.

Ha olyan kazánköreteg van szó, amely nagyjából karbonátokból képződött, akkor az minden további nélkül a tisztítósavban azonnal oldódik. A lerakódott kazánkö összetételét megállapítandó, egy darabkát 1:3 arányban hígított savval hoznak érintkezésbe. Ha a kisérleti darab a hígított savban pezsgés mellett feloldódik, akkor bizonyos, hogy a kazánkö karbonátokból áll és hogy azt a tisztítósav maradéktalanul eltávolítja.

Ha azonban nem oldódik, akkor egy erősen mészként tartalmú kazánkövel van dolgunk, amely még szilikátokkal — kovaanyaggal — is át lehet itatva. Ha pedig olyan kazánköreteg van szó, amely magas százalékban gipszet is tartalmaz, akkor a savkezelés csak feltételesen lehetséges. Kisebbségi gipsz- vagy kovaavtartalmú kazánkövel akként bántanak el, hogy a kazánt 24 órán át 1-2%-os szódaoldattal, 140 C fok hő mellett kezelik. Ezáltal a kazánköretegben átalakulási folyamat megy végbe. Ha a kazán alaposan lehűlt, következik a kazánkö eltávolítása a sav segítségével. Ennek megtörténte után pedig újlag a 140 C fokra felhevítve, 1-2%-os szódaoldat-kezelés ugyancsak 24 órán át.

Ez az eljárás azonban csupán csak a gipsztartalmú kazánkö esetén szükséges. Ezt a követ ugyanis a gyakorlatban használatos koncentrációval bíró sav segítségével nem lehet eltávolítani. Legföljebb és csak ritkán abban az esetben, ha a savkezelés magasabb, de sohasem 40 C fokot meghaladó hőmérséklet mellett történik.

PAPIRZSÁK

AZ IDEÁLIS CSOMAGOLÁS

1. Nincs lisztporlás — nincs zsák-csomó
2. Nincs lisztfelhő — nincs liszt-mankó.
3. Nincs üres zsák — nincs féreg-fészek
4. Nincs zsákfoszlány — nincs szita, méreg.
5. Nincs is túlerőltetés — 50 kiló az egész,
6. Nincs többé helyszűke — könnyű az elhelyezés.
7. Akárcsak molynak, pondrónak, kukacnak,
8. Ellentáll olajnak, nedvességnek, szagnak.
9. Aroma, nedvesség, jóminőség állandó,
10. Használt papírzsákra sok vevő kapható.

Kérjen mintát és árajánlatot!

BATES PAPIRÁRU IPARI RT.

B U D A P E S T
ALKOTMÁNY-UTCA 4. TEL.: 114-663

Gabonatisztítógépek

Modern építésű Tarárok:

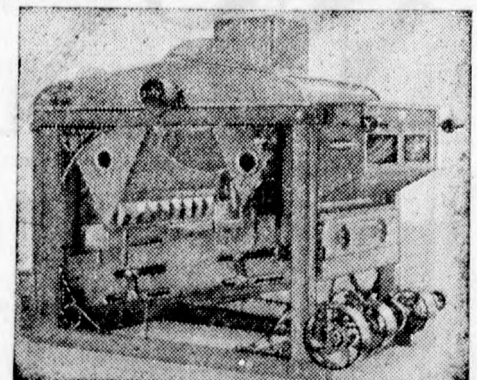
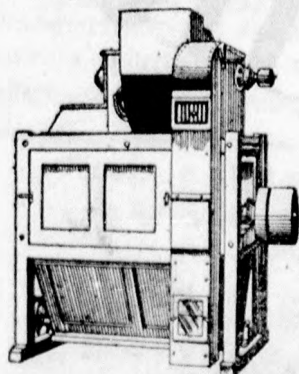
lebegtető szélosztályozókkal, keféstisztítású rostákkal, kivesz minden ördögbockort, keféfüvet, fűmagvakat, üszkös szemeket.

VICTORIA gabonakefélő:

lekefél minden a gabonaszemre tapadt piszkot, üszköt stb.

GRAEPEL HUGÓ b.t. gépgyár

BUDAPEST, X., SZLÁVY-UTCA 20-30. SZÁM. TELEFON: 149-073
Szállítunk minden malomgépelt, rostalemez.

„A darálás kivétele a malomipar köréből”

Ezzel a címmel közöl egy cikket a szombathelyi „Felsődunántúli Gazdák Lapja”, a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara hivatalos lapja. A cikk épületes tartalma a következő:

„A darálásnak molnáripari képesítéshez kötése megszüntetésére Kamaránk többször fordult az Iparügyi Miniszterhez, a Földművelésügyi Miniszter úr útján. Felterjesztéseink többszöri elutasítás után eredményt értek el, mert a Földművelésügyi Miniszter úr az Országos Mezőgazdasági Kamarához intézett leiratában arról értesít, hogy az Iparügyi Miniszteriumtól kapott felvilágosítás szerint a gazdák által közösen beszerzett darálóval végzett darálás ha azzal a gazdák csak saját szükségletükre darálnak, nem tartozik az ipari tevékenység foglma alá és így a daráló iparigazolvány nélkül is üzemben tartható. A Miniszterium álláspontja szerint a darológép kezelését maguknak a gazdáknak kell végezniük, tehát nem tarthatnak gépészt, vagy kezelőt. Közli továbbá a leirat, hogy az Iparügyi Miniszter Úr ezen tárgyban konkrét kérelemre több esetben a gazdákra nézve kedvező döntést hozott.”

A cikk valóságos felhívás keringőre. Felhívás további darálók alapítására. Amikor ugyanis a daráló az országban, hogy egymástól még a száraz kenyeret sem tudják megkeresni. Amikor egymást valósággal letiporva igyekeznek a gazdának kedvében járni, számára mentől olcsóbban, igen gyakran még az önköltséget sem megkeresve darálni. Abban a reményben, hogy a másik konkurens daráló ezt a versenyt úgyse bírja ki sokáig és tönkremegy.

Az eredmény rendszerint az, hogy mindegyik tönkremegy. Előbb, vagy utóbb. Ezért van az, hogy állandóan annyi daráló cserél gazdát.

Már számtalanszor kifejtette a szaksajtó, hogy a gazda csak ráfizethet az ilyen kontárdarálásra. Szakképzettség nélkül nem kaphatja meg azt a darát, azt a szemesét, amelyet kíván és amely céljainak legjobban megfelel. A gazda ideje, munkája is pénzbe kerül. Különösen miután az iparügyi miniszterium kimondotta — és ezt jó lesz megjegyezni az érdekelteknek — hogy az ilyen gazdadarálóhoz gépészt, vagy kezelőt tartani nem szabad s hogy a darológép kezelését maguknak a gazdáknak kell végezniük.

Az ilyen gépész és kezelő — szakképzett kezelő — nélküli darálásnak azonban más következményei is lehetnek. A szakképzett molnármester kezelése alatt álló daráló alá van vetve az iparfelügyelői ellenőrzésnek és állandó vizsgálatoknak. Csak a szakképzett molnár tudja, mennyi gondot és munkát okoz azoknak az iparfelügyelői utasításoknak és előírásoknak megvalósítása és betartása, melyeknek igen helyesen az emberi élet, a testi épség lehető legmesszebbmenő védelme a célja. A szakképzettség nélkül darálás állandó veszedelmet jelent nemcsak annak, aki szakképzettség nélkül a gépekkel dolgozik, hanem azoknak is, akik közelében vannak, vagy a helyiségben tartózkodnak.

Az ilyen kontárkezekben szétrepülő malomkő által okozott gyakori szerencsétlenség, a transzmissziók által kiszakított karok, a felrobbant kazánok, a lángralobbant elektromotorok számos halottja és nyomorékja indította arra a német kormányzatot is, hogy ezeket az ún. gazdadarálásokat — amelyek Németországban a legutóbbi időkben nagyon el voltak terjedve — kizétel nélkül betiltsa.

Hozzájárult ehhez az elhatározáshoz még az is, hogy a kötött terménygazdálkodás idejében nem lehet és nem szabad alkalmat adni az ellenőrzés nélküli dolgozó gazdadarálónak a visszaélésekre, amelyek ilyen nem ellenőrzött darálóknál szinte kelletik magukat.

A mezőgazdasági érdekképviseletek sem az országnak, sem pedig a gazdaközönségnek nem tesznek jó szolgálatot azzal, ha az ilyen kontárdarálások előfeltételeit megteremteni igyekeznek.

Legújabb rendeletek

Meghosszabbították az üzleti könyvek póttílték lerovásának határidejét.

A m. kir. pénzügyminiszter 166.586/1941. P. M. számú rendeletével az üzleti könyv és szabadív illetékének pótlására, illetőleg utólagos lerovására engedélyezett határidőt 1941 december 31-ig meghosszabbította.

M. Kir. Közellátási Felügyelőségek.

A Budapesti Közlöny 1941 október 30-i számában közzétett 7.730/1941. számú rendelet a Kereskedelmi Hivatal vidéki kirendeltségeit M. Kir. Közellátási Felügyelőség néven a közellátási miniszter közvetlen felügyelete és fennhatósága alá rendelte. A Közellátási Felügyelőség az Országos Közellátási Hivatal szervezetében folytatja működését.

H I R E K

— Székházat vásárolt a Szövetség. Magyar Öskeresztény Malmok Szövetsége az elmúlt héten megvásárolta az Andrassy-út 124. szám alatt lévő Magántisztviselők Szövetsége székházát. Mint értesülünk, a Szövetség rövidesen átköltözik az újonnan vásárolt székházába, mely végre állandó helyiséget biztosít a magyar molnárság szövetségének.

— Popovics Gyula előléptetése. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete a korpaoosztály agilis vezetőjét, Popovics Gyula cégvezetőt igazgatóvá léptette elő. Popovics Gyula a malomiparral szemben tanúsított mindenkor előzékenységgel és megértéssel általános tiszteletet vívott ki magának, miert is iparágunk örömmel látja megérdemelt előléptetését.

— Nemzetvédelmi Kereszt adományozás. A hivatalos lap október 5-i száma közli, hogy a Kormányzó úr Kóródy-Katona János volt országgyűlési képviselő, ny. tb. főszolgabíró, a Bodrogközi Múmalom (Bodrogszerdahely) bérletjének ellenforradalmi és irredenta tevékenységéért a Nemzetvédelmi Keresztet adományozta.

— Gyászhir. Mint részvétellel értesülünk, id. Maráczy József, a régi molnármenedzők érdemes tagja, munkában és becsületben eltöltött életének 80. évében október hó 22-én elhunyt. A megboldogultban ifj. Maráczy József, az inotai Maráczy Múmalom tulajdonosa, édesatyját gyászolja. Végtesztessége október 24-én volt Székesfehérvárott, a református ó-tetetőben. — Utolsó útjára a mélyen sújtott család, az előkelő rokonság, barátainak és tisztelőinek nagy serege kísérte.

— A szeptemberi jelzőszámok. A m. kir. központi statisztikai hivatal a következő jelzőszámokat tette közzé: a nagykereskedelmi árindex szeptember végén 133.0 volt az előző havi 129.8-cal szemben. (1929 = 100). A létfenntartási index lakbérrel együtt 139.9, lakbér nélkül 156.8, az előző havi 135.1, illetve 150.5-tel szemben (1913 = 100). A Pester Lloyd létfenntartási index-számai lakbér nélkül:

	Régi index	Új index
1941 augusztus	147.07	165.02
1941 szeptember	153.22	171.93

— Malomközgyűlés. Somorjai Hengermalom és Villamosmű Részvénytársaság f. é. november 9-én, Somorján, délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart.

OK
Légengörgő lovaskocsin
ÚJÍTÁS!
a gumihíány idejére
kiszemelhető vastag
kerékek!
Gyártja: ORENSTEIN ÉS KOPPEL
MAGYAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
Budapest, VIII. Vilmos Császár-út 31.

SKF KÖZLŐMŰELEMÉK

beépítése

az erőszükségletet csökkenti, nagy fordulatszámok alkalmazását teszi lehetővé, a kenőanyag és a kenőmunka legnagyobb részét megtakarítja. Az önbeálló szorítóhétyes gördülő csapágyak gyorsan szerelhetők, rendkívül teherbírók nem melegsznek, felügyeletet, javítást nem igényelnek, tehát üzemi

gazdaságos és üzembiztos

Korzenűen és gazdaságosan tervezünk és állítunk közlőműveket. Képzett szakembereink és szerelőink a tervezést és kivitelezést a legbiztosabbban végzik el.

SKF

SVÉD GÖLYÖSCSAPÁGY R-T.
BUDAPEST, IX., ÖLLŐI-ÚT 55.

— A szerb termés adatai. Az idei szerb termésmérőleg egyelőre ugyan még nincsenek hivatalos adatok, de szakértők becslései szerint az eredmény kedvező volt. Kitűnt, hogy ebből a szempontból a háborús károkat erősen túlbecsülték. Az 1939. évi adatok s az 1940. évi vetésterület összevetéséből az idei búzatermést Szerbiában 7.5–8 millió, a Bánátnban 5.0–5.2 millió métermárára becsülik. A szerbiai kukoricatermés 12.4 millió, a bánáti 6–7 millió q-ra teszik. Minthogy sok évi tapasztalat szerint a lakosság búzafogyasztása fejenként napi 0.7 kg, a jelenleg mintegy 3.6 millió főnyi lakosságnak napi 252 vagón búzára van szüksége. Emellett az is tekintetbe veendő, hogy még békeidőkből kifolyólag a szerb lakosság január végétől az új termésig kukoricakenyeret fogyasztott s így az idei búzatermésből még néhány ezer vagón fel is lesz tartalékolható. Emberi táplálkozásra szakemberek szerint legfeljebb 45.000 vagón kukoricára van szükség s így a többi kukorica takarmányozási célokra áll rendelkezésre. Beszámítva a vetőmagszükségletet is, az egész belföldi kukoricafogyasztás legfeljebb 80–90.000 vagón lesz, ami több mint 30.000 vagón kukoricafelesleget jelent.

— Búzáhiány Görögországban. A „Stockholm Tidningen” nagy svéd napilap tudósítója Gunnar Cederskiöld, megrendítő tudósítást közöl lapjában az Athénban és Görögországban uralkodó nyomorúságról és élelmiszerhiányról. Különösen a csontig lesóványodott és lassú éhhalállal küzdő gyermekek és csecsemők szenvedéseit ecseteli élénk színekkel. A felnőttek is éheznek. Testeik az élelem-és vitaminhiány folytán kiütésekkel borítvák. Statisztika szerint egy felnőtt görög átlag napi 80 deka kenyeret fogyasztott. Az utóbbi hónapok napi 20 deka kenyéradagját azonban a búzáhiány miatt napi 10 dekára kellett leszállítani. A többi élelmiszerek is teljesen hiányoznak. Húst, olajat — amely a görögöknél a zsírt pótolja — hónapokon át nem lehet látni. A német hatóságok ugyan nagylelkűen 100.000 tonna búzát bocsátottak a görög kormány rendelkezésére, de a balkán közlekedési viszonyok mellett ilyen mennyiség szállítása leküzdhetetlen akadályokba ütközik. Még az sem segítene azonban a helyzeten, ha ehhez a búzamennyiséghez hozzájuthatnának, mert Görögország kenyérelátásához havi 30.000 tonna búza behozatalára van szükség. Az ország óriási nyomorúságának az angolok lelkiatlansága az oka, akik — miután a görögöket lelkiismeretlenül háborúba taszították — most a tengeri blokáddal megakadályozták a búza és élelmiszerek szállítását s az ártatlan lakosságot az éhhalál gyötrelmeinek teszik ki.

Az Ön malomüzeme is gazdaságos lesz, ha modern

EMAG MALOM-GÉPEKSEL DOLGOZIK

Gyártjuk az összes malmi gépeket a legkisebb malmok részére is!

VADÁSZTÖLTÉNY-, GYUTACS- ÉS FÉMÁRUGYÁR RT.
(ezelőtti ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RT.) BUDAPEST, VI., VÁCI-ÚT 19. Telefon: 298-960 — Sürgőncím: EMAG

— **Kukoricakeverés Bulgáriában.** A kukorica átvételi árát q-ként 400 lévában (16.60 P) állapították meg. A kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy október 10-től kezdődően az északbulgár kukoricatermelő vidékek malmi búzát vagy rozst csak legalább is 30% tengerivel való vegyítés mellett örölhetnek meg.

— **Egyetlen árpaszemre** festette fel egy francia művész a világ legkisebb miniatűrjét. Erre a liliputi „vászonra” egy zsákot hordó molnárt, egy malmot és egy kocsit lovasztól festett a művész. A részletek azonban annyira aprók, hogy a műremek csakis megfelelő nagyítóval lehet élvezni.

— **Új kukoricaárak Horvátországban.** Legújabb kibocsátott rendelettel a csöveskukorica árát 210.—, a morzsoltét — víztartalom szerint — 280—350 kunában állapították meg q-ként. Ezek az árak májusig 280.—, illetve 350.— kunáig emelkednek, időszerte szűk árúak.

— **Szigorított gabonagazdálkodás Törökországban.** A lakosság ellátásának érdekében, továbbá a kivitel biztosítására, végül az árspekulációk megakadályozása végett Törökország is egyre szigorúbb rendszabályokhoz kénytelen nyúl. Így újabb a kereskedelmi minisztérium arra kapott meghatalmazást, hogy az ország egész 1941. és 1942. évi gabonatermését, búzát, rozst, kétszerest, árpat és zabot lefoglalja, zár alá helyezze és felvásárolja.

— **Bolivia búzát vásárol Argentínától.** Mint Buenos-Airesből Peru fővárosán, Limán át jelentik, Bolivia követte az argentin külügyminisztériummal 800.000 q argentin búza megvásárlása iránt tárgyalásokat folytat. Búzában kívül még 100.000 q cukrot, rizst és egyéb mezőgazdasági terméket is vásárolna Bolivia.

— **Románia gabonakiórlése.** Azokat a becsléseket, amelyek szerint Romániának az idén az előző évi 10,8 millióval szemben 24,5 millió q búzája termelt, a cséplési eredmények igazolták. Ezáltal a kenyérellátás kilátásai erősen javultak. A kukoricával való keverést már előzőleg megszüntették. Ehelyett elrendelték újabb, hogy a kenyérlisztnak 89% búzalisztból, 1% korpából és 10% árpa-, rozs- vagy burgonyalisztból kell állania. A 700 g-os kenyér eddigi 10 lei ára változatlan maradt.

— **Új mesterséges protein.** Az angol felsőházban lord Dawson egy új szintetikus protein felállításáról tett jelentést. Az új tápanyagot szárított élesztőből állítják elő. A kenyérhez keverve, annak tápértékét rendkívül nagy mértékben emeli. Bejelentés felhívta a közlekedési minisztert, gondoskodjék az új protein gyors és tömeges előállításáról, mert az kiválóan alkalmas a gyermekek táplálkozásának megjavítására.

— **A kenyérfogyasztás szabályozása Bulgáriában.** Múltán már előbb a búza kiórlését, majd kukoricával való keverését szabályozták, végül a friss kenyér forgalombahozatalát betiltották, október második felében elhatározta a kormány a kenyérszűkítés bevezetését. A fejadagokat bőséges mértékben szabták meg. Napi 400 g-ot kap az átlagfogyasztó, 600 g-ot a testmunkás és 800 g-ot a nehézmunkás. Gyermekek fejadagja a 7. évig bezárólag 200 g. Eppen ezért a nép a kenyérszűkítést megelégedéssel fogadta, mert ebben látja az ellátás zavartalanosságának biztosítékát. Az adagolással együtt a 800 grammos kenyér árát 5,50 léváról 6 lévára emelték.

Rendeletszerű malmi könyvek régi árban!

Legolcsóbb bezerzési forrás:
MAGYAR MOLNÁROK LAPJA kiadóhivatala
Budapest, V., Katona József-utca 14.

KÖZLEMÉNYEI

A FOSZ közgyűlése

A Főmolnárak Országos Szövetsége

1941. évi november hó 2. napján

d. e. 11 órakor Budapesten, VI., gróf Zichy Jenő-utca 4. sz. alatt az Országos Iparegyesület székházában

ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉST

tart, amelyre a tagok ezúton meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Zárszámadások és a számvizsgálóbizottság jelentése.
4. Határozat a felmentvény tárgyában.
5. Költségvetés az 1942. évre.
6. Esetleges indítványok.*
7. Tisztújítás.

Budapest, 1941 október 10.

Főmolnárak Országos Szövetsége.

Dr. Görgey István s. k.

Vörös Gyula s. k.

orsz. elnök.

ív. elnök.

* Az alapszabályok 12. §-ának i) pontja szerint a közgyűlésen csak oly indítványok tárgyalhatók, melyeket legalább 8 nappal a közgyűlés előtt juttatnak el az elnökséghez.

Az alapszabályok 11. §-a szerint a szavazás rendes tagnak adott meghatalmazás útján is eszközölhető, a meghatalmazott azonban ötnél több szavazatot így sem adhat le.

Az alapszabályok 8. §-a szerint a rendes tagok csak akkor gyakorolhatják szavazati jogukat, ha egy évi tagdíjnál nagyobb hátralékban nincsenek.

November 2-án 50%-os utazási kedvezmény lesz érvényben!

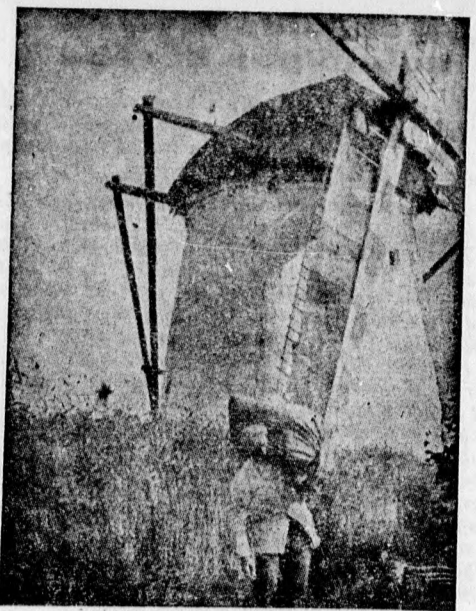
FELHÍVÁS!

A Főmolnárak Országos Szövetségének folyó évi rendes közgyűlése lesz az első alkalom, hogy a tagok a visszatért keleti és déli ország-
székekről való molnártestvérekkel találkozhatnak. Felkéri ezért a Szövetség a tagokat, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg. A november 2-i közgyűlésre az Országos Protestáns Napok alkalmából 50%-os vasúti kedvezménnyel lehet utazni. A kedvezmény utazási igazolvánnyal vehető igénybe. Az utazási igazolvány a Máv. hivatalos menetjegyirodákban kapható, és pedig Budapesttől 100 km-es körzetben 1.50 P-ért, 100 km-nél nagyobb távolságban 2.50 P-ért. Azok a kartársak, akik oly helyen laknak, ahol Máv. hivatalos menetjegyiroda nincsen, az összeg és megfelelő portóköltség beküldése ellenében postán is igényelhetik az utazási igazolványt az IBUSZ-nál, Budapest, V., Vigadó-tér.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

Dr. Karácson Jenő.

Merkantil-nyomda (Felelős vezető: Horváth Ferenc)
Budapest, VIII., Vajda Hunyad-utca 48.

Eredeti KREFELD! hernyóselyem
Szítaszövetek
Magyarországon is kaphatók.
Szavatoltan elsőrangú minőség. Meglepően olcsó árak.

Vezérképviselőt:

HOFER MŰSZAKI OLAJ ÉS VILLAMOSSÁGI KFT.
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 55. SZ.
Telefon: 228-289

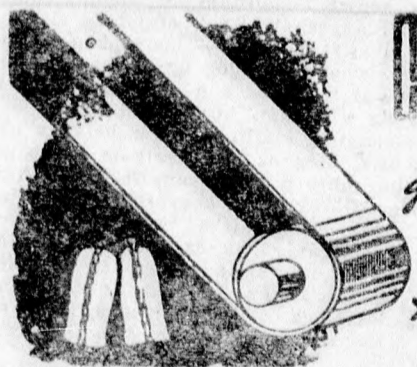
Hordozható sokszoros elektromos szerszám

Megállapították tapasztalatilag, hogy elektromos szerszámok megfelelő alkalmazása által egyes esetekben a munkás munkateljesítménye házszerszámok alkalmazásával szemben több mint 500%-kal növelhető volt. Ennek a tapasztalati ténynek a kihasználása ma, szakmunkások hiányának az idején egyenesen fokozott jelentőségű.

Kisebber üzemekben, szerelési munkáknál stb. gyakran ajánlatos kis elektroszerszámok alkalmazása, amelyek sokféleféképen felhasználhatók a kivételre kerülő munkanemeknél. Ezt a munkaeszközt megtaláljuk a mellékelt ábrázolt hordozható Siemens-féle sokszoros elektromos szerszámban (Siemens-műfélével). A hajlékony tengellyel felszerelt gép igen teljesítőképességű, hiszen vele könnyű kezelhetőség mellett élesíthetünk, csiszolhatunk, kefélhetünk, fúrhatunk, marhatunk és reszelhetünk.

A sokszoros szerszám kengyel segítségével könnyen hordozható, az állványán elrendezett négy görgő segítségével utána igazítható, úgy hogy vele gyorsan és kényelmesen dolgozhatunk. (TAP.)

KENTAUR

gumitextil hajtószíj

A MALOMBAN IS
savartalan munkát
biztosít!

Karczag és Társa műszaki cég, Budapest, VI., Lázár-u. 13. Tel.: 119-084

A legrégebb svájci **Szítaselyemgyár**
H. TH. PESTALLOZZI

cég világhírű selymei kizárólag cégünkénél, vagyis a magyarországi vezérképviselőnkénél kaphatók.

Kitűnő szítalóképességért és minőségért szavatolunk!

Az összes kelendő számokból állandó friss készlet.

Mindennemű ipari, műszaki cikkek és malomipari gépek állandóan raktáron.